BRITISH COUNCIL

प्रेस विज्ञप्ति
१४ माघ २०७६ (२८ जनवरी २०२०)

शैक्षिक विचारगोष्ठी २०२० (बि.सं. २०७६)

ब्रिटिश काउन्सिल नेपालले २०७६ माघ १४ गतेका दिन (सन् २०२० जनवरी २८) यसको तेस्रो वार्षिक शैक्षिक विचारगोष्ठीको आयोजना गऱ्यो । यस वर्षको कार्यक्रमको शीर्षक **समावेशी शिक्षा** रहेको थियो । यस कार्यक्रमको लक्ष्य भनेको नीति निर्माताहरू, योजनाकारहरू, प्रशासकहरू, प्रधानाध्यापकहरू, शिक्षकहरू, अनुसन्धानकर्ताहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू र निजी क्षेत्र तथा विकास साझेदारहरू सबैलाई एउटै मञ्चमा ल्याएर नेपाल, दक्षिण एसिया र बेलायतको परिवेशमा समावेशी शिक्षाका सम्बन्धमा रहेका विभिन्न दृष्टिकोणहरू साझा गर्नु र समावेशी शिक्षासँग सम्बन्धित सवालहरूमा छलफल गर्नु रहेको थियो ।

समावेशी अन्तर्गत नीतिगत, शैक्षिक संस्कृति र कक्षाकोठा अभ्यासमा एकीकृत कार्यविधि पर्दछन् र समावेशीसम्बन्धी असल अभ्यास एक निरन्तर प्रक्रिया हो भन्ने कुरामा ब्रिटिश काउन्सिल विश्वास गर्दछ । विभिन्न मुलुकहरूले आफ्नो शिक्षा प्रणालीहरूलाई समावेशी बनाउने सम्बन्धमा सामना गर्नुपरेका धेरै सवालहरूमध्ये धेरैले पहुँच, सहभागिता, सशक्तीकरण र सबलीकरण प्रमुख सवालहरू रहेको बताएका छन् ।

यस कार्यक्रमको उद्देश्यहरूमा :

- ब्रिटिश काउन्सिल र अन्य शिक्षा सरोकारवालाहरूको लागि समावेशी शिक्षासँग सम्बन्धित अनुसन्धान तथा परियोजनाहरूबाट प्रमाणहरू प्रस्तुत गर्न एक मञ्चको निर्माण गर्ने ।
- नेपाल र दक्षिण एसियामा समावेशी शिक्षा नीतिहरूको विकास र कार्यान्वयनमा रहेका सवालहरू तथा चुनौतीहरूको बारेमा सुसूचित छलफललाई सहजीकरण गर्ने ।
- समावेशी शिक्षाका लागि सञ्जाल विस्तार, जानकारी आदानप्रदान र रचनात्मक संवादको लागि अवसरहरू प्रदान गर्ने ।

शिक्षा तथा मानव संशाधन विकास केन्द्रका उपमहानिर्देशक विष्णु कुमार अधिकारीले उक्त विचारगोष्ठीमा भन्नुभयो : *"नेपालमा सकरात्मक परिवर्तनहरूको पहलमा समावेशी शिक्षा प्रमुख माध्यम बन्न सक्नेछ । नेपालमा समावेशीसँग सम्बन्धित शिक्षा नीतिहरू छन् तर हाम्रो विद्यालयहरूमा समावेशी शिक्षण अभ्यासहरू प्रभावकारी प्रवर्द्धनको सुनिश्चित गर्न ती नीतिहरू अझैपनि पूर्ण कार्यान्वयन हुन बाँकी छन् ।"*

नेपालका लागि बेलायती राजदूत निकोला पोलिटले भन्नुभयो : *"समावेशी शिक्षाले समावेशी समाज निर्माणको लागि इँटा थप्ने कार्य गर्दछ । नेपालको समग्र विकासको लागि सीमान्तकृत समुदायहरूको लागि शिक्षा तथा अवसरहरूमा पहुँच वृद्धि गर्नु जरुरी छ । शिक्षामा समावेशी योजना राखेर कार्यान्वयन गर्न म सबैलाई प्रेरित र सहयोग गर्न चाहन्छु ।"*

ब्रिटिश काउन्सिल नेपालका कन्ट्री डाइरेक्टर जोभान इलिकले भन्नुभयो : *"ब्रिटिश काउन्सिलमा हामीले गर्ने सबै कार्यहरूको केन्द्रमा समानता, विविधता र समावेशी रहने गर्दछ र यी कुराहरू हाम्रो मूल्यहरूसँग प्रत्यक्ष जोडिन्छ । जुनसुकै लिङ्ग, जाति, क्षमता, भाषा, सामाजिक आर्थिक पृष्ठभूमि, स्वास्थ्य वा मेडिकल (शारीरिक तथा मानसिक) अवस्था भएतापनि सबै बालबालिका र युवा मानिसहरूको नियमित शिक्षा प्रणालीमा समावेश हुन पाउनु उनीहरूको हक र मौलिक मानव अधिकार हो । समावेशीलाई सफल र दिगो बनाउन यो एक त्यस्तो अवधारणामा आधारित हुनपर्दछ जुन प्राप्त गर्न सकिने, सशक्तीकरण गर्ने र नेपालको वर्तमान परिवेशको गहन तथा संवेदनशील बुझाइ, यसको समुदाय, विद्यालय, व्यक्ति र शैक्षिक प्रणालीभित्र रहेको*

हरेक क्षेत्रमा आधारित रहेको हुन्छ । सफल समावेशी अभ्यासहरूलाई यस शैक्षिक प्रणालीभित्र रहेका सबै तहहरूमा परिवर्तन गरेर मात्र सुरक्षित गर्न सकिन्छ ।"

"विश्वका १०० भन्दा बढी मुलुकहरूमा कार्यरत रहँदा हामीले समय अन्तरालमा ब्रिटिश काउन्सिलमा सिक्दै आएका कुरा भनेको कसरी विविधताले सिर्जनशीलता, सकारात्मक कार्य संस्कृति, कार्यसम्पादन र समग्र प्रभाव पार्दछ भन्ने हो । विविधताले सबैको लागि, र कुनै पनि संगठन वा संस्थाको लागि कार्यसम्पादनलाई कसरी र किन प्रेरित गर्दछ भन्ने सम्बन्धमा प्रमाणहरू दिनप्रतिदिन वृद्धि हुँदै आएका छन् । तसर्थ, विविधता सर्वप्रथम स्थापना गर्ने सबभन्दा उपयुक्त ठाउँ हाम्रो विद्यालयहरू बाहेक कहाँ हुनसक्दछ ।"

उक्त अवसरमा ब्रिटिश काउन्सिलले सुजन दुग्लसद्वारा सम्पादित **समावेशी विद्यालय वातावरण निर्माण (Creating an Inclusive School Environment)** शीर्षकको पुस्तकको विमोचन पनि गऱ्यो । यस प्रकाशनले समावेशी शिक्षामा ब्रिटिस काउन्सिलको पहललाई प्रतिनिधित्व गर्दछ । यो प्रकाशन विश्वभरका उत्कृष्ट प्रमाणहरू र अनुसन्धानहरूमा आधारित छ । समावेशी शिक्षाका पहलहरू स्थानीय र विश्व परिवेशमा कसरी सान्दर्भिक छन् भन्ने कुरामा यस पुस्तकले अझ गहन रुपमा प्रस्तुत गर्दछ । यस प्रकाशनलाई शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयका प्रवक्ता डा. दिव्या दवाडीबाट समीक्षा गरिएको छ र उक्त समीक्षा पत्र विचारगोष्ठीमा प्रस्तुत गरिएको थियो ।

यस पुस्तकलाई ब्रिटिश काउन्सिलको वेवसाइट www.britshcouncil.org.np/annual-education-sumposium-2020 बाट पनि डाउनलोड गर्न सकिन्छ ।

ब्रिटिश काउन्सिलको बारेमा

ब्रिटिश काउन्सिल बेलायतमा प्रमुख कार्यालय रहेको सांस्कृतिक सम्बन्ध तथा शैक्षिक अवसर विस्तारका लागि स्थापित एक अन्तर्राष्ट्रिय संस्था हो । हामी बेलायत र अन्य मुलुकहरूका जनताबीच मैत्रीपूर्ण ज्ञान र बुझाइको विकास गर्छौं । बेलायतको सांस्कृतिक स्रोतहरूको प्रयोग गरी हामीले सहकार्य गर्ने मुलुकहरूमा त्यहाँका जनताहरूका लागि अवसरको सिर्जना, सम्बन्धहरू निर्माण र आपसी सद्भाव एवम् विश्वासको विकासमार्फत जीवन परिवर्तनमा सकरात्मक योगदान गर्छौं ।

हामी कला तथा संस्कृति, अंग्रेजी भाषा, शिक्षा र नागरिक समाजका क्षेत्रमा विश्वभर १०० भन्दा बढी मुलुकहरूसँग कार्य गर्दछौं । हरेक वर्ष हामी २ करोड मानिसमा प्रत्यक्ष र ५० करोड मानिससम्म अनलाइनका प्रकाशन र प्रसारणका माध्यमबाट पुग्दछौं ।

बेलायतको रोयल चार्टर (शाही वडापत्र) र बेलायतको सार्वजनिक निकायअन्तर्गत सन् १९३४ मा स्थापित ब्रिटिश काउन्सिल एक बेलायती परोपकारी/च्यारिटी संस्था हो । ब्रिटिश काउन्सिलको धेरैजसो आय विभिन्न परियोजना, अंग्रेजी शिक्षण एवम् परीक्षा, शैक्षिक एवम् विकाससँग सम्बन्धित अनुबन्धका कार्यक्रम र सार्वजनिक-निजी संस्थाहरूसँगको साझेदारीबाट आर्जन हुने गर्दछ । ब्रिटिश काउन्सिलको समग्र वित्तीय लगानीको १८ प्रतिशत हिस्सा बेलायत सरकारबाट प्राप्त हुनेगर्छ । ब्रिटिश काउन्सिल नेपालको बारेमा थप जानकारीका www.britishcouncil.org.np मा पाउन सकिन्छ ।

परियोजना बारेमा थप जानकारीका लागि सम्पर्क :

भोगेन्द्र लामिछाने कार्यक्रम म्यानेजर (अंग्रेजी भाषा) +977 9851169062 bhogenra.lamichhane@britishcouncil.org.np	सुचिता श्रेष्ठ कम्युनिकेसन म्यानेजर +977 9851113796 suchita.shrestha@britishcouncil.org.np